

Svar på remiss Sametingets förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken

Ku 2020/01895

Kommunens ställningstagande

Luleå kommun ingår i förvaltningsområden för meänkieli, finska och de samiska språken och arbetar aktivt att revitalisera dessa språk. Luleå kommun tillstyrker samtliga förslag som nödvändiga för att bryta den pågående språkbytesprocessen i de samiska språken.

Sammanfattning

Luleå kommun har väsentligt tvåspråkig förskola på nordsamiska. Familjerna har valt den samiska verksamheten trots att den inte längre talas hemma. Föräldrarna berättar att de inte har själv fått lära sig samiska hemma eller i skolan. Förskolan arbetar enligt språkbadsmetodik som är ett kraftfullt verktyg för revitalisering. Samiska talas hela dagen i verksamheten.

Vi ser att språkbytesprocessen har gått långt och den tidigare naturliga språköverföringen har upphört mellan generationerna. Utbildningsområdet är avgörande för de samiska språkens överlevnad. Tillgången till lärare med språk- och kulturkompetens är avgörande för att kommunen kan säkerställa samiska barns rättigheter inom förskola och skola. Det krävs ett helhetsgrepp och en kraftfull statlig satsning för att säkerställa en långsiktigt hållbar lärarförsörjning för undervisning i de samiska språken.

En obruten utbildningskedja från förskola till universitet måste säkras. Det handlar i ett bredare perspektiv om att säkerställa hela minoritetspolitikens genomförande. Luleå kommun har skyldighet att erbjuda förskola men även äldreomsorg, ärendehantering, information och kultur på samiska. Idag har vi samisktalande personal i förskolan, en samisktalande modersmålslärare och metodutvecklare som stöttar alla förskolor i arbetet med nationella minoriteter. Vi har flera medarbetare med samisk bakgrund men som inte har fått lära sig språket. Det är svårt att hitta personal som talar samiska. Vi behöver medarbetare med gymnasiekompetens i samiska som kan tala, läsa och skriva på samiska.

Luleå kommuns synpunkter

2. 1. Inrättande av språkresurscentrum på kommunal eller regional nivå

Ett lokalt språkcentrum är ett mycket intressant förslag och skulle möjliggöra efterfrågade nybörjarkurser för vuxna och familjer. Det finns behov av olika språkarenor som stimulerar språkutveckling för alla. Elever som läser samiska som modersmål talar inte det hemma och inte med kompisarna. Ett språkcentrum skapar en arena där man kan "språka" på fritiden och skapa aktiviteter på samiska tillsammans. De samisktalande äldres språk- och kulturkompetens är viktigt att tillvarata. Ett lokalt språkcentrum kan anordna inspirerande verksamheter och aktiviteter som förenar de äldre och yngre.

Språkcentrum är en primär fråga för språkbrukare men kommunen anser att det kan också bli en motor, som bidrar med forskningsbaserad kunskap, idéer och verktyg för kommunernas arbete.

2.2 Språkteknologi

Saknad av språkbank på samiska är oroväckande. Språktekniska produkter som söktjänster, ordböcker på nätet, översättningar med mera kräver att det finns en språkbank på respektive språk. Ur revitaliseringsperspektiv är det viktigt för barn och unga att ha tillgång till de samiska språken i olika digitala plattformar. Det bidrar också till språkets status och attraktivitet för barn och unga att lära sig och använda samiska. I detta sammanhang är det också viktigt att myndigheter och kommuner förstår vikten att översätta så mycket material som möjligt till samiska för att bidra till språkbanken.

3. En fungerande utbildningskedja

Vi instämmer helt med handlingsprogrammets förslag att det krävs en fungerande utbildningskedja. För att de samiska språken ska fortleva som levande språk i Sverige är det nödvändigt att fler väljer att studera samiska på gymnasienivå. Fler personer med språkkunskaper på gymnasienivå ökar antalet samisktalande som kan läsa vidare på högskole- och universitetsnivå. Det är viktigt för att på sikt kunna säkra tillgången på utbildade lärare, personal inom vård- och omsorg och översättare. Flera av dessa yrken är väsentliga för en livskraftig utveckling av samiska i samhället.

En obruten utbildningskedja handlar i ett bredare perspektiv om att säkerställa hela minoritetspolitikens genomförande.

För Luleå Kommun

Anne-Mari Angeria

Samordnare för förvaltningsområden för finska, meänkieli och de samiska språken